

► Rakenteiden kuntotutkimus

5.3.2015

**IVALON ENTINEN EMÄNTÄKOULU
JOKIKUJA 10
99800 IVALO**

Hanke nro: 8840

Inspecta Oy
PL 113 (Porkkalankatu 13G)
00181 Helsinki

Building Services
PL 7 (Sentnerikuja 3)
00441 Helsinki

Y-tunnus: 1787853-0
Puh. 010 521 600
Fax. 010 521 6102

Group headquarters: Inspecta Group Oy, Helsinki, Finland

TRUST & QUALITY www.inspecta.com

Sisällysluettelo

1.	KOHTEEN YLEISTIEDOT	3
2.	TUTKIMUKSET	4
3.	TUTKIMUSTULOKSET	4
3.1	Ulko- ja sisäilman olosuhteet.....	4
3.2	Aistinvaraiset havainnot.....	4
3.3	Rakenneavaukset (Päärakennus, kellari/pohjakerros).....	6
3.3.1	Kellarin ulkoseinät ja alapohja RA1-RA4	6
3.3.2	Väliseinät RA6-RA7	9
3.4	Rakenneavaukset (Päärakennus, 1. kerros).....	10
3.4.1	1. Kerroksen ulkoseinät ja välipohjat RA8-RA10	10
3.5	Rakenneavaukset (Päärakennus, 2. kerros).....	11
3.5.1	2. Kerroksen ulkoseinät ja välipohjat RA11-RA14	11
3.6	Rakenneavaukset (Päärakennus, 3. kerros).....	12
3.6.1	3. Kerroksen ulkoseinät ja välipohjat RA15-RA20	12
3.7	Rakenneavaukset (Päärakennus, ullakko)	13
3.7.1	Ullakon yläpohja RA20-RA21	13
3.8	Rakenneavaukset (Asuntola 2, kellari/pohjakerros).....	14
3.8.1	Kellarin ulkoseinät ja alapohja RA22-RA23	15
3.9	Rakenneavaukset (Asuntola 2, 1. krs).....	16
3.9.1	1. Kerroksen ulkoseinät ja alapohjat RA24-RA26	16
3.10	Rakenneavaukset (Asuntola 2, 2. krs).....	18
3.10.1	2. Kerroksen ulkoseinät ja välipohjat RA27-RA29	18
3.11	Rakenneavaukset (Asuntola 2, 3. Krs ja ullakkotila)	19
3.11.1	3. kerroksen ulkoseinät ja välipohjat RA30-RA32	19
3.12	Kosteusmittaukset.....	21
3.12.1	Pintakosteuskartoitus	21
3.13	Materiaalinäytteiden mikrobianalyysit.....	21
4.	JOHTOPÄÄTÖKSET	22
5.	TOIMENPIDE-EHDOTUKSET	24
6.	LIITTEET	25

1. KOHTEEN YLEISTIEDOT

<u>Kohde</u>	Ivalon entinen emäntäkoulu Jokikuja 10 99800 Ivalo
<u>Tilaaaja</u>	Kalotin oppimiskeskus-säätiö Merja Männistö Sairaالات 3 99800 Ivalo
<u>Yhteyshenkilö</u>	Tauno Vesterinen, Inarin Kiinteistöt Oy
<u>Tutkimusajan kohta</u>	20-23.1.2015
<u>Tutkimuksen tekijät</u>	Inspecta Oy Viljo Lohilahti Juha Salminen Kairatie 2 96100 Rovaniemi viljo.lohilahti@inspecta.com

Tutkimuksen lähtötilanne

Tilat ja rakennukset olivat tavanomaisessa käytössä pois lukien asuntola 1, joka oli kokoaan tyhjillään ja joka tullaan tilaajan antamien tietojen mukaan todennäköisesti purkamaan.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia rakenteiden kunto korjaussuunnittelun lisätiedoksi. Tutkimus suoritettiin rakenteita avaamalla, kosteusmittauksilla sekä materiaaleista otetuilla mik-robinäytteillä.

Tutkimuksen rajaus

Toimeksianto käsittää päärakennuksen sekä asuntola 2:n rakenteiden kuntotutkimuksen. Asuntola 1:een ei suoriteta lainkaan rakenteiden kuntoon kohdistuvia tutkimuksia. Tutkimuksen yhteydessä tehtiin erillinen haitta-ainekartoitus. Tutkimukset eivät ulottuneet ulkoseinien eristerakenteisiin saakka. Kohteeseen tullaan suorittamaan erillinen julkisivututkimus kevät-kesän 2015 aikana, jonka yhteydessä seinärakenteen eristeet ja materiaalien ja rakenteiden vahvuudet määritetään. Tutkimukset tehtiin ennalta laaditun tutkimussuunnitelman mukaisesti kattaen päärakennuksen sekä asuntola 2:n kokonaisuudessaan pois lukien vesikatot tutkimusajankohdan lumipeitteen vuoksi.

Kohteen perustiedot

Rakennuksiin kuuluvat koulu/päärakennus sekä sen yhteydessä olevat kaksi asuntolarakennusta.

Kaikki rakennukset ovat 1960-luvulla valmistuneita betoni/tiili rakennuksia. Välipohjat ovat massiivilaattapalkistoja. Vesikattomuoto on harjakatto, julkisivut on rapattu ja maalattu.

Rakennuksissa on vesikiertoinen keskuslämmitys ja kaukolämpö. Rakennuksessa on jälkepäin rakennettu osittain koneellinen tulo- ja poistoilmavaihto. Osassa rakennuksista ilmanvaihto on osittain tai kokonaan painovoimainen. Rakennus on liitetty kaukolämpöverkkoon ja kunnalliseen vesijohto- ja viemäriverkostoon.

2. TUTKIMUKSET

Kellaritilojen lattioihin ja seinien alaosiin tehtiin pintakosteuskartoitus. Kellarin ulkoseiniin, väliseiniin ja alapohjarakenteisiin tehtiin yhteensä 10 rakenneavausta, välipohjiin 8 rakenneavausta, ulkoseinärakenteisiin 11 rakenneavausta sekä yläpohjarakenteisiin 3 rakenneavausta. Rakenneavauksista otettiin yhteensä 19 materiaalinäytettä mikrobianalyysyä varten.

Otetut näytteet toimitettiin KiraLab -Mikrobilaboratorioon Ouluun mikrobianalyysitutkimuksiin.

Tutkimuksessa käytetty mittauskalusto

- Pintakosteudenosoitin: Trotec T2000 kosteusmittari ja Trotec TS 300 pinta-anturi
- Rakennekosteusmittari: Trotec T2000 kosteusmittari ja Trotec TS 250 SDI rakennemittausanturi

Näytteenottokohdat, mittauspisteet ja rakenneavaukset on merkitty pohjapiirustuksiin liitteessä 1 seuraavin tunnuksin: Rakenneavaus (RA), porareikä tutkimus (PR), kosteusmittauspiste (KM), materiaalinäyte mikrobi (M).

3. TUTKIMUSTULOKSET

3.1 Ulko- ja sisäilman olosuhteet

sisälämpötila:	20 - 23 °C
sisäilman suhteellinen kosteus:	~12 % (osa kellaritiloista ~30%, asuntola 2:n ryömintätila ~87%)
ulkolämpötila:	-14...-25 °C
ulkoilman suhteellinen kosteus:	98 %
rakennuksen paine-ero:	-
tuuli:	navakka
säätila:	pouta - kevyttä lumisadetta

3.2 Aistinvaraiset havainnot

- Asuntola 1:ssä (käytöstä poistettu) oli havaittavissa kaikkialla voimakasta ja kohtalaista mikrobiperäistä hajua.
- Asuntola 2:n 1. kerroksen pihan puoleisessa ryömintätilan yläpuolella olevassa asuinhuoneistossa oli havaittavissa kohtalaista mikrobiperäistä hajua.
- Yläpohjissa oli havaittavissa vesikattovuodoista aiheutuneita eriasteisia vuotojälkiä (akuutti vuoto asuntola 2:n yläpohjassa, ämpäri vuotopisteen kohdalla).
- Päärakennuksen pohjakerroksessa oli havaittavissa erittäin voimakasta pikimäistä hajua löylyhuoneessa (021), sähköpääkeskuksessa (023-024) sekä näiden kohdalla käytäväosuudella (032), jonka pääasiallinen lähde on todennäköisesti sähköpääkeskuksen 023:n pikitäytteiset sähkökaapelit.
- Koulurakennuksen pohjakerroksen mankeli- ja silityshuoneen (008) sisäkatossa ja -seinissä oleva maali- ja tasoitepinta irtoaa alla olevan bitumikerroksen pinnasta.

Rakenteiden kuntotutkimus

Ivalon entinen emäntäkoulu

5.3.2015

Inspecta

Kuva 1. Päärakennuksen löylyhuoneessa havaittiin voimakasta pikimäistä hajua paneloinnin läpivientien kautta.

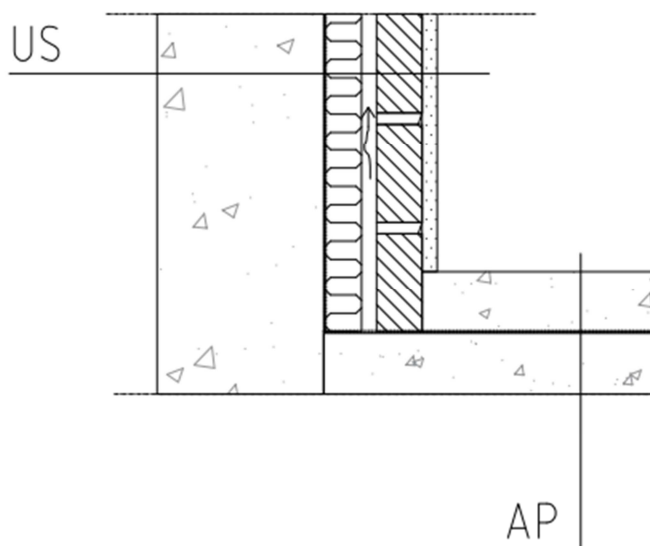
Kuva 2. Päärakennuksen sähköpääkeskuksen vanhat "pikiki"kaapeloinnit on pohjakerroksessa havaitun pikimäisen hajun todennäköinen lähde.

Kuvat 3-4. Päärakennuksen mankeli- ja silityshuoneen (008) seinissä ja katossa on maalin ja tasoitteen alla bitumikerros, jonka pinnalta tasoite lohkeilee irti.

3.3 Rakenneavaukset (Päärakennus, kellari/pohjakerros)

3.3.1 Kellarin ulkoseinät ja alapohja RA1-RA4

Kuva 5. Periaatepiirros päärakennuksen kellarin ulkoseinä RA1 ja RA2 (tila 015)

Seinärakenne:

- maali + rappaus ~20mm
- tiilimuuraus 75mm
- ilmarako ~20mm
- mineraalivilla 50mm
- bitumisively
- betonisokkeli

Lattiarakenne:

- muovimatto
- pintalaatta 50-70mm
- bitumisively
- betonilaatta
- hiekka

Havainnot:

- Seinän ja lattian pintakosteuden vertailuarvot olivat korkeat. Rakenne havaittiin rakenneavauksen yhteydessä märeksi.
- Kuorimuuraus lähtee omalta anturalta tai pohjalaatan päältä.
- Lattian pintalaatan ja pohjalaatan välissä on bitumisively, joka nousee ulkoseinälle kuorimuurauksen takana. Seinässä oleva bitumisively on huokoinen eikä se ole vesitiivis. Rakenne oli märkä.
- Kuorimuurauksen takana olevasta mineraalivillasta otettiin materiaalinäytteitä. Tulokset on esitetty kohdassa 3.13 Materiaalinäytteiden mikrobianalyysit.

Rakenteiden kuntotutkimus

Ivalon entinen emäntäkoulu

5.3.2015

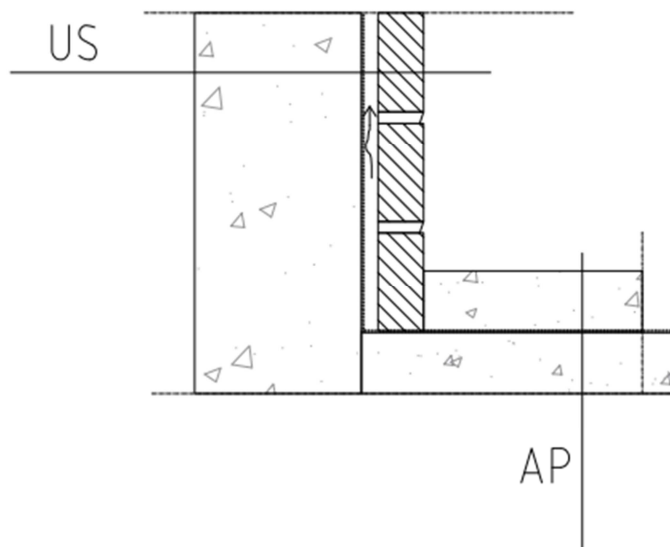
Inspecta

Kuva 6. RA1, Kuorimuurauksen takana on mineraalivillaeriste.

Kuva 7. RA2, Pinta- ja pohjalaatan välissä on bitumieriste.

Kuva 8. Periaatepiirros päärakennuksen kellarin ulkoseinä RA3 ja RA4 (tila 029a)

Seinärakenne:

- maali + tiilimuuraus 75mm
- ilmarako ~20mm
- bitumisively
- betonisokkeli

Lattiarakenne:

- lattiapinnoite/maali
- pintalaatta 50-70mm
- bitumisively
- betonilaatta
- hiekka

Rakenteiden kuntotutkimus

Ivalon entinen emäntäkoulu

5.3.2015

Inspecta

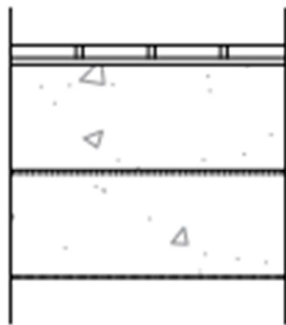

Kuva 9. RA3, kuorimuurauksen takana on ilmarako ja bitumisively.

Kuva 10. RA3 ja RA4, rakenteen kosteus on koholla.

- Seinärakenne havaittiin rakenneavauksen yhteydessä kosteaksi/märäksi.
- Kuorimuuraus lähtee pohjalaatan päältä.
- Lattian pintalaatan ja pohjalaatan välissä on bitumisively, joka nousee ulkoseinälle kuorimuurauksen takana. Seinässä oleva bitumisively on huokoinen eikä se ole vesitiivis. Rakenne oli märkä.
- Rakenteessa ei ollut erillistä lämmöneristettä.

Kuva 11. Periaatepiirros päärakennuksen kellarin alapohja RA5 (tila 020)

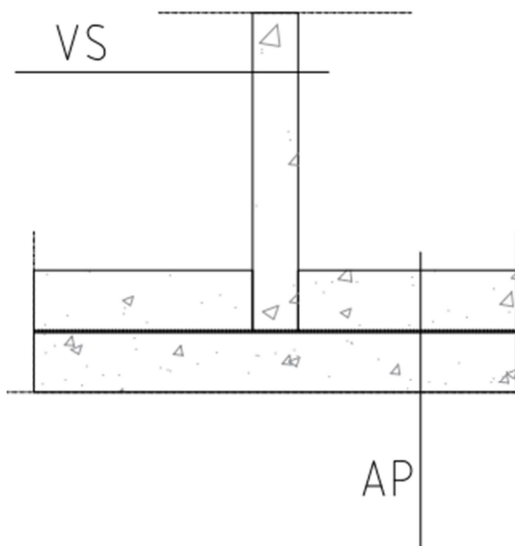

Kuva 12. RA5, pinta- ja pohjalaatan välissä on bitumisively.

Lattiarakenne:

- keraaminen laatta
- kiinnityslaasti
- pintalaatta 50-70mm
- bitumisively
- betonilaatta

3.3.2 Väliseinät RA6-RA7

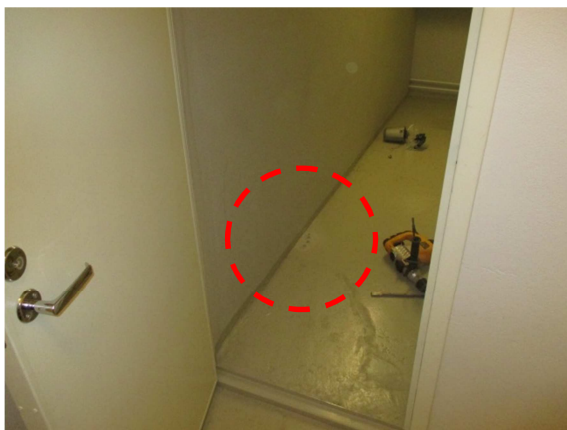
Kuva 13. Periaatepiirros kevyen väliseinän ja alapohjan liittymästä RA6 ja RA7 (tila 010).

Seinärakenne:

- maalaus/tasoite
- betoni

Lattiarakenne:

- pintalaatta 50-70mm
- bitumisively
- betonilaatta

Kuva 14. RA6 (tila 015)

Kuva 15. RA7, raudoite ja bitumisively esillä

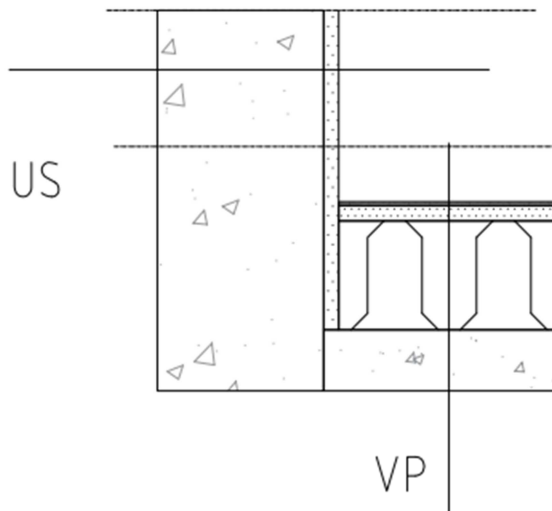
Havainnot:

- Väliseinän perustustapaa ei varmistettu, joten ei ole varmaa onko pohjalaatassa vahvistusta väliseinien kohdilla. Kantavissa ja paksuissa väliseinissä on todennäköinen laatanvahvennus tai seinillä on oma antura, jolloin lattialaatta katkeaa väliseinien kohdalla.
- Väliseinien vahvuudessa ja materiaaleissa on vaihtelua. Osin seinät ovat betonia tai punatiiltä.
- Lattian pintalaatan ja pohjalaatan välissä on bitumisively.

3.4 Rakenneavaukset (Päärakennus, 1. kerros)

3.4.1 1. Kerroksen ulkoseinät ja välipohjat RA8-RA10

Kuva 16. Periaatepiirros ulkoseinän ja välipohjan liittymästä RA8 ja RA9 (tila 112)

Seinärakenne:

- maali + tasoite, rappaus ~20mm
- betoniseinä
- eriste (ei todennettu)
- ulkoseinä

Lattiarakenne:

- muovimatto
- lastulevy ~20mm
- koolaus 100-150mm + mineraalivilla
- betonilaatta

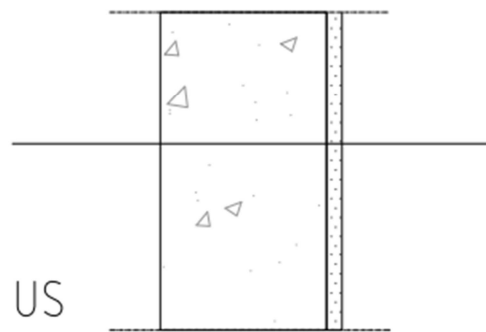
Kuva 17. RA8 lattiarakenne (tila 015)

Kuva 18. RA8 lattiarakenne, koolaus ja pohjalaatta (tila 015)

Havainnot:

- Välipohjan rakenneavauksen yhteydessä havaittiin välipohjan eristetilassa ilmavuotoa seinän ja lattian ulkonurkan liittymäkohtien kautta.
- Lattiarakenteesta olevasta mineraalivillaeristeestä otettiin materiaalinäytteitä (M12). Tulokset on esitetty kohdassa 3.13 *Materiaalinäytteiden mikrobianalyysit*. Materiaalinäytteessä havaittiin viite mikrobivauriota.

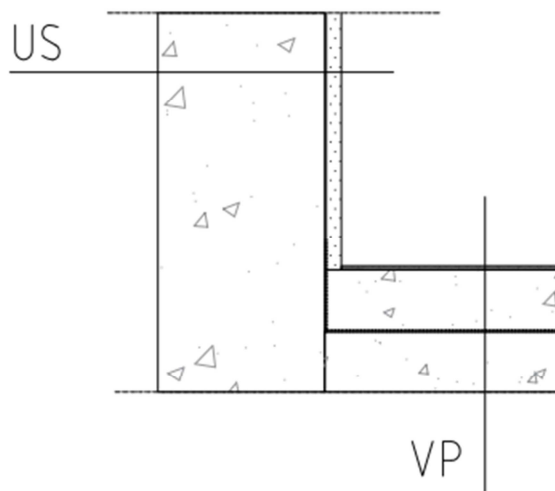
Kuva 19. Periaatepiirros ulkoseinän rakenteesta RA10 (tila 115)

Seinärakenne:

- maali + tasoite, rappaus ~20mm
- betoniseinä
- eriste (ei todennettu)
- ulkoseinä

3.5 Rakenneavaukset (Päärakennus, 2. kerros)

3.5.1 2. Kerroksen ulkoseinät ja välipohjat RA11-RA14

Kuva 20. Periaatepiirros ulkoseinän ja välipohjan liittymästä RA11 ja RA12 (tila 202)

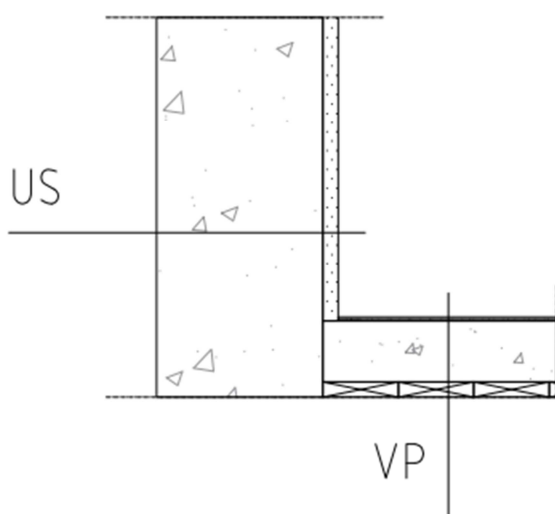
Seinärakenne:

- maali + tasoite, rappaus ~20mm
- bitumisively nostettu seinälle n.80mm
- betoniseinä

Lattiarakenne:

- muovimatto
- pintalaatta 50-70mm
- bitumisively
- betonilaatta

Kuva 21. Periaatepiirros ulkoseinän rakenteesta RA13 ja RA14 (tila 220)

Seinä rakenne:

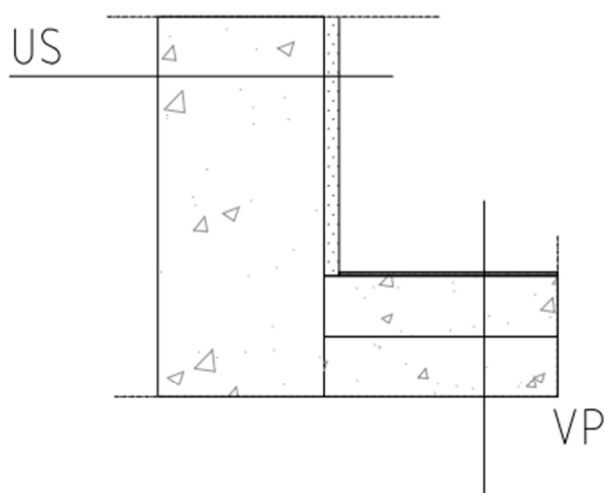
- maali + tasoite, rappaus ~20mm
- betoniseinä
- eriste (ei todennettu)
- ulkoseinä

Lattiarakenne:

- vinyylilaatta
- betonilaatta (50-70mm)
- umpilaudoitus

3.6 Rakenneavaukset (Päärakennus, 3. kerros)

3.6.1 3. Kerroksen ulkoseinät ja välipohjat RA15-RA20

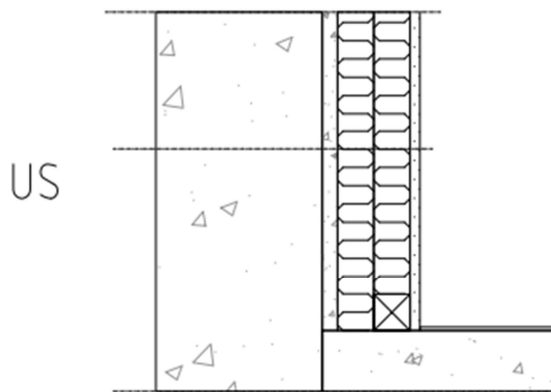
Kuva 22. Periaatepiirros ulkoseinän ja välipohjan liittymästä RA15 - RA18 (tilat 305 ja 327)

Seinä rakenne:

- maali + tasoite, rappaus ~20mm
- betoniseinä

Lattiarakenne:

- vinyylilaatta
- pintalaatta 50-70mm
- betonilaatta

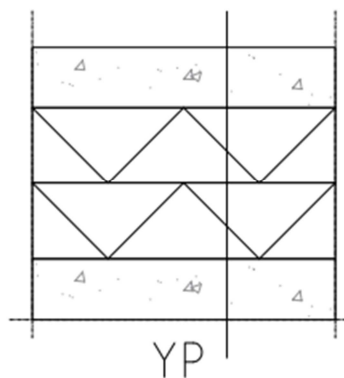
Kuva 23. Periaatepiirros ulkoseinän ja välipohjan rakenteesta RA19 (tila 316)

Seinä rakenne:

- kipsilevy 13mm
- koolaus 2x 48mm x 48mm + min.villa
- rappaus ~20mm
- betoniseinä
- eriste (ei todennettu)
- ulkoseinä

3.7 Rakenneavaukset (Päärakennus, ullakko)

3.7.1 Ullakon yläpohja RA20-RA21

Kuva 24. Periaatepiirros yläpohjan/palopermannon liittymästä RA20 ja RA21 (tila 405 ja 406)

Lattiarakenne:

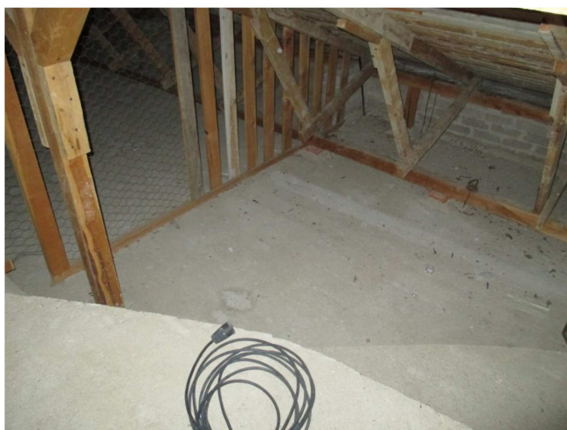
- pintabetonilaatta 70mm
- Toja-levy ~200mm
- betonilaatta

Rakenteiden kuntotutkimus

Ivalon entinen emäntäkoulu

5.3.2015

Inspecta

Kuva 25. RA20 (tila 405)

Kuva 26. RA20 (tila 405) raudoite ja Toja-levyeriste esillä

3.8 Rakenneavaukset (Asuntola 2, kellari/pohjakerros)

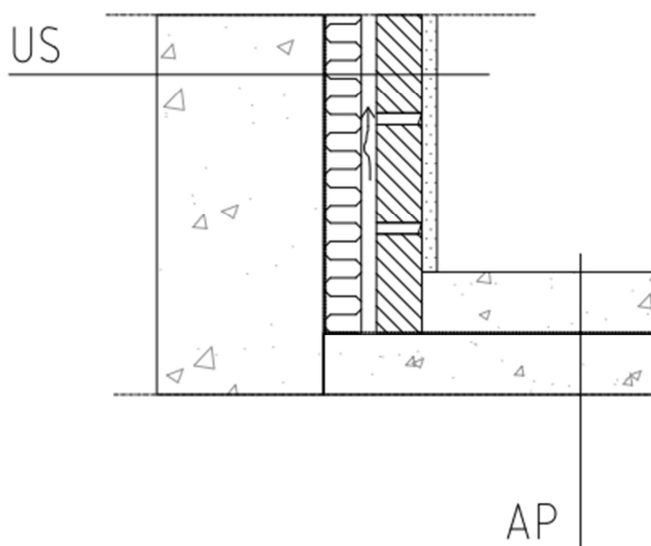

Kuva 27. Asuntola 2:n ryömintätilan yläpuolisen asunnon jälkiasennettu johtoläpivienti havaittiin erittäin epätiiviiksi.

Kuva 28. Asuntola 2:n ryömintätilan yläpuolisen asunnon keittokomeron väliseinän alaosassa ja jalkalistan takana havaittiin mikrobikasvustoa (M14 ja M15)

3.8.1 Kellarin ulkoseinät ja alapohja RA22-RA23

Kuva 29. Periaatepiirros asuntolan kellarin ulkoseinä RA22 ja RA23 (tila 045d)

Seinärakenne:

- maali + rappaus ~20mm
- tiilimuuraus 75mm
- ilmarako ~20mm
- mineraalivilla 50mm
- bitumisively
- betoni

Lattiarakenne:

- pintalaatta 50-70mm
- bitumisively
- betonilaatta

Havainnot:

- Seinärakenteen pintakosteuden vertailuarvot olivat mineraalivillan takana ulkoseinän sisäpinnassa koholla. Kellarin sisäpuoliset pintakosteuden vertailuarvot olivat tavanomaiset.
- Kuorimuuraus lähtee pohjalaatan päältä.
- Lattian pintalaatan ja pohjalaatan välissä on bitumisively, joka nousee ulkoseinälle kuorimuurauksen takana. Seinässä oleva bitumisively on huokoinen eikä se ole vesitiivis. Bitumin ulkopuolinen betonirakenne oli pintakosteusmittauksen perusteella märkä.
- Kuorimuurauksen takana olevasta mineraalivillasta otettiin materiaalinäytteitä. Tulokset on esitetty kohdassa 3.13 Materiaalinäytteiden mikrobianalyysit (M1).
- Rakennetta avatessa oli havaittavissa voimakas pikimäinen haju. Rakenteessa oleva bitumieriste sisältää korkeita pitoisuuksia PAH-yhdisteitä.

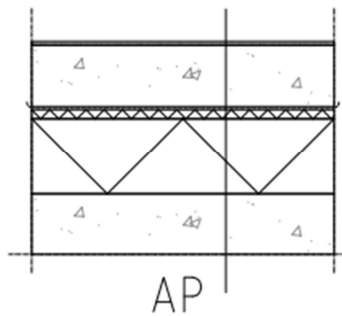
Kuva 30. RA22, tila 045d.

Kuva 31. RA22, Kuorimuurauksen takana on mineraalivillaeeriste.

3.9 Rakenneavaukset (Asuntola 2, 1. krs)

3.9.1 1. Kerroksen ulkoseinät ja alapohjat RA24-RA26

Kuva 32. Periaatepiirros, asuntola 2, 1. kerroksen alapohja RA24 (tila 171a)

Lattiarakenne:

- muovimatto
- betonilaatta ~70mm
- tervapaperi
- huokoinen kuitulevy 12mm (Halltex)
- 100mm Toja-levy
- betonilaatta
- ryömintätila

Havainnot:

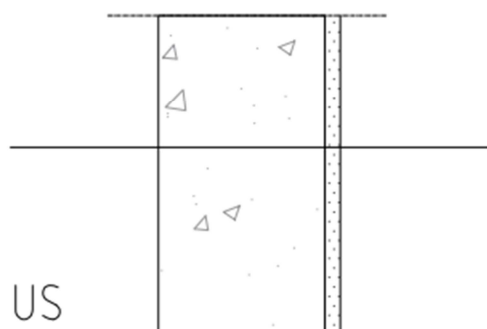
- Lattiarakenteesta olevasta Toja-levystä ja huokoisesta kuitulevystä otettiin materiaalinäytteitä. Tulokset on esitetty kohdassa 3.13 *Materiaalinäytteiden mikrobianalyysit (M7 ja M8)*. Materiaalinäytteissä havaittiin osittain vahvoja viitteitä mikrobivauriosta.

Rakenteiden kuntotutkimus

Ivalon entinen emäntäkoulu

5.3.2015

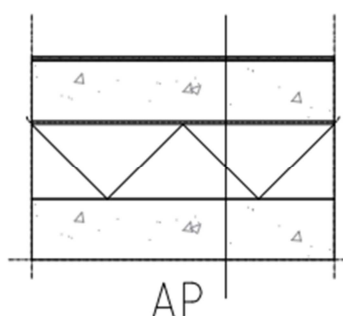
Inspecta

Kuva 33. Periaatepiirros, asuntola 2, 1. kerroksen ulkoseinä RA25 (tila 175)

Seinä rakenne:

- maali+rappaus ~20mm
- betoniseinä

Kuva 34. Periaatepiirros, asuntola 2, 1. kerroksen alapohja RA26 (tila 184)

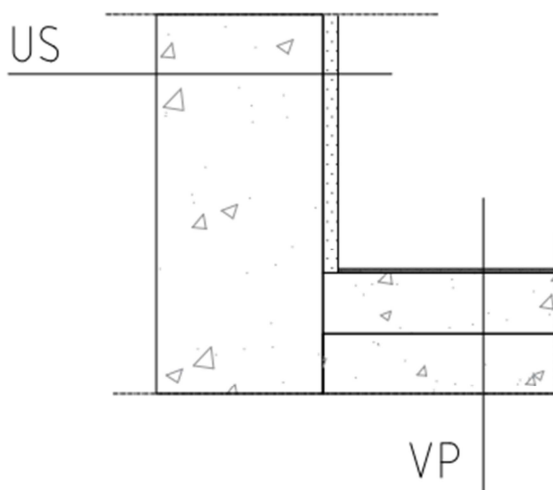
Lattiarakenne:

- korkkimatto
- betonilaatta ~50mm
- tervapaperi
- 100mm Toja-levy
- betonilaatta

Havainnot:

- Lattiarakenteesta olevasta Toja-levystä otettiin materiaalinäytteitä. Tulokset on esitetty kohdassa 3.13 *Materiaalinäytteiden mikrobianalyysit* (M10 ja M11). Materiaalinäytteessä havaittiin osittain heikkoja viitteitä mikrobivauriosta.

3.10 Rakenneavaukset (Asuntola 2, 2. krs)**3.10.1 2. Kerroksen ulkoseinät ja välipohjat RA27-RA29**

Kuva 35. Periaatepiirros 2. kerroksen ulkoseinän ja välipohjan liittymästä RA27 ja RA28 (tila 238)

Seinärakenne:

- maali/tapetti + rappaus ~20mm
- betoniseinä

Lattiarakenne:

- linoleum matto
- pintalaatta 50-70mm
- betonilaatta

Kuva 36. RA27, tila 238, ulkoseinä.

Kuva 37. RA28, tila 238, välipohja.

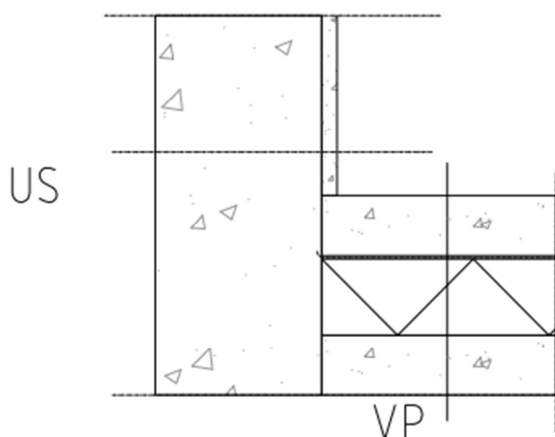
Kuva 38. Periaatepiirros, asuntola 2, 2. kerroksen välipohja RA29 (tila 23, WC)

Lattiarakenne:

- muovimatto
- pintalaatta ~50mm
- bitumi ~10mm
- betonilaatta

3.11 Rakenneavaukset (Asuntola 2, 3. Krs ja ullakotila)

3.11.1 3. kerroksen ulkoseinät ja välipohjat RA30-RA32

Kuva 39. Periaatepiirros 3. kerroksen ulkoseinän ja välipohjan liittymästä RA30 ja RA31 (tila 331)

Seinärakenne:

- maali/tapetti + rappaus ~20mm
- betoniseinä

Lattiarakenne:

- linoleum matto
- pintalaatta ~50mm
- tervapaperi
- Toja-levy ~150mm
- betonilaatta

Rakenteiden kuntotutkimus

Ivalon entinen emäntäkoulu

5.3.2015

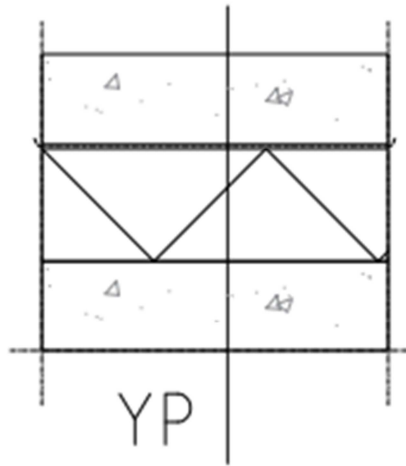
Inspecta

Kuva 40. RA31, tila 331, välipohja: linoleum, tervapaperi ja Tojalevy.

Kuva 41. RA31, tila 331, välipohja, Toja-levyn alla on betonilaatta.

Kuva 42. Periaatepiirros, päärakennuksen 3. Kerroksen/ullakon yläpohja/palopermanto RA32 (tila 336)

Lattiarakenne:

- pintalaatta 50mm
- tervapaperi
- Toja-levy ~150mm
- betonilaatta

Havainnot:

- Lattiarakenteessa olevasta Toja-levystä otettiin materiaalinäytteitä. Tulokset on esitetty kohdassa 3.13 Materiaalinäytteiden mikrobianalyysit (M5 ja M6). Materiaalinäytteissä havaittiin heikko viite mikrobivauriosta.
- Rakenteessa ei havaittu kohonneita kosteusarvoja.

Kuva 43. RA32, tila 336. Rakenneavaus suoritettiin alalle, joka oli ollut toistuvasti alttiina kattovesivuodolle.

Kuva 44. RA32, tila 336, yläpohja, Toja-levyn alla on betonilaatta.

3.12 Kosteusmittaukset

3.12.1 Pintakosteuskartoitus

- Ulkoseinien alaosissa sekä lattioissa esiintyi molempien rakennuksien kellaritiloissa vaihtelevasti normaaleja mittausravvoja ja lievästi kohonneita mittausravvoja. Pääasiassa kohonneita pintakosteuden vertailuarvoja havaittiin päärakennuksen puhelin/telehuoneessa 015, mankelija silytshuoneessa 008, kuivaushuoneessa 007, pesulassa 006, siivouskomerossa 012 sekä lämmönjakohuoneen 028 pohjatasanteen lattiassa.
- Asuntola 2:n pohjakerroksen lattioissa esiintyi lievästi kohonneita pintakosteuden vertailuarvoja. Mittaustulokset viittaavat, ettei lattian bitumikerros ole kaikilta osin vesitiivis.
- Rakenneavauksien yhteydessä havaittiin kohonneita kosteuspitoisuuksia kuorimuurauksen takana olevissa betonirakenteissa.

3.13 Materiaalinäytteiden mikrobialyysit

Näyte		Materiaali	Rakennusosa	Tila	Tuloksen tulkinta
M1	RA22	Villa	ulkoseinä, kuorimuurauksen takaa, lattian rajasta	Asuntola 2. kellariko- mero 045d	Ei viitettä vauriosta
M2	-	Kasvusto	ryömintätilan alapohjan alapinta	Asuntola 2. Kellarin ryömintätila	Vahva viite vaurios- ta
M3	RA31	Toja-levy, yläpinta	välipohja, pintalaatan alapuoli	Asuntola 2. Keittiö 331	Ei viitettä vauriosta
M4	RA31	Toja-levy, alapinta	välipohja, pintalaatan alapuoli	Asuntola 2. Keittiö 331	Ei viitettä vauriosta
M5	RA32	Toja-levy, yläpinta	yläpohja, palopermanto, pintalaatan alapuoli	Asuntola 2. Kuivatusul- lakko 336	Heikko viite vauri- osta
M6	RA32	Toja-levy, alapinta	yläpohja, palopermanto, pintalaatan alapuoli	Asuntola 2. Kuivatusul- lakko 336	Heikko viite vauri- osta
M7	RA24	Halltex/huokoinen kuitulevy	ryömintätillallisen alapohjan yläpinta, pintalaatan alapuoli	Asuntola 2. VH 171a	Heikko viite vauri- osta
M8	RA24	Toja-levy	ryömintätillallisen alapohjan yläpinta, pintalaatan alapuoli	Asuntola 2. VH 171a	Vahva viite vaurios- ta
M9	RA31	Tervapaperi	välipohja, pintalaatan alapuoli	Asuntola 2. Keittiö 331	Heikko viite vauri- osta

M10	RA26	Toja-levy, yläpinta	alapohja, pintalaatan alapuoli	Asuntola 2. Huone 184	Ei viitettä vauriosta
M11	RA26	Toja-levy, alapinta	alapohja, pintalaatan alapuoli	Asuntola 2. Huone 184	Heikko viite vauriosta
M12	RA8	Mineraalivilla	alapohja, lattialevytyksen alapuoli	Päärakennus, ruokasali 112	Viite vauriosta
M13	RA1	Mineraalivilla	ulkoseinä, kuorimuurauksen takaa, lattian rajasta	Päärakennus, telehuone 015	Vahva viite vauriosta
M14	-	Kipsilevy	väliseinä	Asuntola 2. KK 171	Vahva viite vauriosta
M15	-	Mineraalivilla	väliseinä	Asuntola 2. KK 171	Vahva viite vauriosta
M16	RA21	Toja-levy	yläpohja, palopermanto, pintalaatan alapuoli	Päärak. Ullakko 406	Ei viitettä vauriosta
M17	-	Toja-levy	ulkoseinän sisäpinta	Päärak. Putkitunneli väpäärak.-asuntola 2	Vahva viite vauriosta
M18	RA20	Toja-levy	yläpohja, palopermanto, pintalaatan alapuoli	Päärak. Ullakko 405	Ei viitettä vauriosta
M19	RA32	Tervapaperi	yläpohja, palopermanto, pintalaatan alapuoli	Asuntola 2. Kuivatusullakko 336	Viite vauriosta

Taulukko 1. Mikrobianalyysien tulokset

Materiaalinäytteiden perusteella mikrobivaurioita esiintyy pääsääntöisesti päärakennuksen kellarin ulko/maanpaineisissa kuorimuurauksen takana olevissa materiaaleissa, putkitunnelin (päärakennuksen ja asuntola 2:n välissä) seinäeristeissä ja lattian lämmöneristeissä sekä asuntola 2:n ylä-, ala- ja välipohjien eristemateriaaleissa sekä osassa keveiden väliseinien levy- ja eristerakenteissa.

4. JOHTOPÄÄTÖKSET

Päärakennus

Rakennukseen tehtyjen tutkimusten perusteella kellarin ulkoseinien alaosissa kuorimuurauksen takana sekä alapohjissa esiintyy kohonneita kosteuspitoisuuksia. Kuorimuurauksen takana olevissa mineraalivilla eristeissä havaittiin vahvoja viitteitä mikrobivaurioista. Palopermantojen pintalaatan alla olevissa Toja-levy eristeissä ei havaittu viitteitä mikrobivaurioista. Päärakennuksen ja käytöstä poistetun asuntola-rakennuksen välinen putkitunneli on kostea ja osittain lattiapinnoiltaan vesimärkä johtuen pääasiassa tilaan vuotaneista käytöstä poistetuista putkista. Myös asuntola 2:n ja päärakennuksen välisen putkitunnelin lattia- ja seinärakenteet ovat kosteat. Putkitunnelien sisäseinissä on Toja-levyä, jossa havaittiin mikrobianalyysituloksen perusteella vahvoja viitteitä mikrobivauriosta. Putkitunneleista havaittiin ilmavirtausta päärakennuksen pohjakerroksen/kellarin portaikkotiloihin. Ilmavirtauksien mukana putkitunneleista voi kantautua erilaisia hajuja sekä mikrobeja sekä niiden aineenvaihduntatuotteita sisäilmaan.

Kohonneet kosteudet ja kellaritilojen mikrobivauriot johtuvat pitkäaikaisesta ulkopuolisesta kosteusrasituksesta, puutteellisesta kosteuseristyksestä tai rakennusmateriaalien, kuten vesieristeenä toimivan bitumisivelyn vanhenemisesta. Rakennuksen salaojitus on tilaajatietojen mukaan puutteellinen tai puuttuu kokonaan mikä lisää rakennukseen kohdistuvaa kosteuskuormaa.

Kellarikerroksen sähköpääkeskuksen, löylyhuoneen sekä osassa kellarikäytävää ilmenevä voimakas pikimäinen haju on todennäköisesti peräisin kellarikerroksen sähköpääkeskuksen vanhoista pikieristekaapeleista, joista haju kantautuu käytävään ovien rakojen sekä siirtoilmaventtiilien kaut-

ta muihin ympäröiviin tiloihin mm. löylyhuoneeseen, jossa haju on epämiellyttävän voimakas. Haju kantautuu väliseinärakenteissa olevien läpivientien sekä muiden epätiiveyskohtien kautta.

Vesikatteen alapuolisissa puuosissa oli vähäisiä viitteitä vanhoista vesikattovuodoista.

Tulevissa korjauksissa suositellaan ensisijaisesti mikrobivaurioituneiden materiaalien poistamista ja rakenteiden uusimista. Vaihtoehtona voidaan pitää rakenteiden tiivistyskorjausta ja kosteusteknisen toiminnan parantamista.

Asuntola 2

Rakennukseen tehtyjen tutkimusten perusteella kellarin ulkoseinien alaosissa kuorimuurauksen takana sekä alapohjissa esiintyy kohonneita kosteuspitoisuuksia. Kuorimuurauksen takana olevissa mineraalivillaeristeissä ei havaittu viitteitä mikrobivaurioista. Yläpohjien palopermantojen pintalaatan alla olevissa Toja-levy eristeissä havaittiin heikkoja viitteitä mikrobivaurioista. Vesikaton kannatinrakenteissa sekä aluslaudoituksessa oli havaittavissa eri-ikäisiä vesivuotojälkiä, minkä lisäksi yhden vesikattovuotopisteen kohdalla oli ämpäri, joka oli puolillaan jäätyneitä vettä.

Asuntola 2:n pohjakerroksen ryömintätilallisen alapohjan yläpuolella olevassa huoneistossa havaittiin vahvoja viitteitä mikrobivauriosta lattian/alapohjan eristeissä sekä huoneiston väliseinärakenteissa ja erityisesti niiden alaosissa. Em. huoneiston keittokomeron kipsilevyväliseinässä lattialistan alta oli havaittavissa huoneiston alipaineistuksen yhteydessä runsasta ilmavuotoa sekä voimakasta mikrobiperäistä hajua. Lattialistan takana kipsilevyrakenteessa sekä osittain lattialistan takapuolella oli havaittavissa mikrobikasvustoa ja mikrobianalyysituloksen perusteella rakenteessa mukaan lukien seinän mineraalivillaeriste havaittiin vahva viite mikrobivauriosta.

Huoneiston alipaineistuksen ja ilmatiiveystestin yhteydessä havaittiin runsasta lattian ja seinärakenteiden välistä epätiiveyttä. Lisäksi huoneiston makuuhuoneen päätyseinällä oleva johtoläpivienti todettiin erittäin vetoisaksi. Läpiviennin tiivistys oli jäänyt kokonaan tekemättä.

Huoneiston alapuolella olevan ryömintätilan suhteellinen ilmankosteus on korkea (~ 87%). Ryömintätilan lämpötila oli lisäksi n. 7 °C korkeampi kuin varsinaisen kellaritilan. Ryömintätilan betonirakenteiden pintakosteuden vertailuarvojen mukaan betonirakenne on märkä. Ryömintätilan alapohjan katon alapinnassa sekä ryömintätilan maapohjan pinnalla oli havaittavissa aistivaraaisesti sekä mikrobianalyysituloksen perusteella runsasta mikrobikasvustoa sekä vahva viite mikrobivauriosta. Ryömintätilan tuuletus on puutteellinen. Kosteus kondensoituu lisäksi ryömintätilan kylmään metalliseen huoltoluukuun sekä sen metallisiin kehysrakenteisiin.

Ilmavirtauksien mukana putkitunneleista sekä ryömintätilasta voi kantautua erilaisia hajuja sekä mikrobeja sekä niiden aineenvaihduntatuotteita sisäilmaan.

Kohonneet kosteudet ja kellaritilojen mikrobivauriot johtuvat pitkäaikaisesta ulkopuolisesta kosteusrasituksesta, puutteellisesta kosteuseristyksestä tai rakennusmateriaalien, kuten vesieristeenä toimivan bitumisivelyn vanhenemisesta sekä ryömintätilan puutteellisesta ilmanvaihdosta. Rakennuksen salaojitus on tilaajatietojen mukaan puutteellinen tai puuttuu kokonaan mikä lisää rakennukseen kohdistuvaa kosteuskuormaa.

Yläpohjan Toja-levyeristeiden mikrobivaurioiden aiheuttaja on todennäköisesti toistuneet katto-vesivuodot. Lisäksi tyypillisimpiä vauriomekanismeja vanhoissa yläpohjissa ovat rakenteiden kylmyydestä johtuva kosteuden tiivistyminen.

Tulevassa korjauksessa suositellaan ensisijaisesti mikrobivaurioituneiden materiaalien poistamista ja rakenteiden uusimista. Vaihtoehtona voidaan pitää rakenteiden tiivistyskorjausta ja kosteusteknisen toiminnan parantamista. Huolimatta korjaustavasta kohteeseen suoritettavat korjaustoimenpiteet ovat vaativia, joten niitä varten tulee laatia korjaussuunnitelmat ja korjaustyö tulee tehdä valvotusti. Suunnittelijalla, valvojalla ja työn toteuttajilla tulee olla kokemusta kosteus- ja homevaurioiden rakenteiden korjauksesta ja rakenteiden tiivistyskorjauksesta. Korjaustoimenpiteiden jälkeen tulee huolehtia perusteellisesta loppusiivouksesta ja korjaustöiden laadunvarmistuksesta.

5. TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Ennen kellarin/pohjakerroksen sisäpuolisten rakenteiden korjaamista tulee varmistaa rakennuksen salaojituksen ja perustusten ulkopuolisten kosteuseristysten toimivuus ja kunto.

1. Päärakennus

Alapohja:

Rakennuksen sokkeliin/maanpaineeseen kohdistuva kosteuskuormitus on saatava hallintaan. Asianmukainen korjaus edellyttää kunnollista korjaussuunnittelua ja tarkempia tutkimuksia. Rakennuksen salaojitus ja perusmuurin vedeneristys tulee kuitenkin ensisijaisesti saattaa kuntoon.

Kellarin maanpaineeseen

Kuorimuuraus ja mineraalivillakerrokset sekä betonin pinnassa oleva bitumisively poistetaan. Jäävä betonipinta puhdistetaan. Puhdistettuun betonipintaan tehdään kosteuseristys tai betoni käsitellään siten, ettei kosteutta pääse uusiin rakenteisiin. Ulkoseiniin on tehtävä tarvittaessa kapillaarikatko injektioimalla, mikäli maaperästä siirtyvää kosteutta ei saada estettyä/vähennettyä muulla tavalla. Uusi sisärakenne erillisen suunnitelman mukaan.

Vaihtoehto 2: Pintarakenteet (maali, tasoite, rappaus) poistetaan kuorimuuraukseen saakka lattias-ta kattoon, jonka jälkeen betonitiilen pinta puhdistetaan. Puhdistuksen jälkeen pinnat uusitaan ja tiivistetään erillisen korjaussuunnitelman mukaan. Suunnitelmassa on huomioitava rakenteen nykyinen kosteustilanne.

Välipohjat:

1. kerroksen koolatut välipohjat korjataan purkamalla pintarakenteet, koolaus ja eristeet. Jäävät betonipinnat puhdistetaan (esim. ruokasali 112). Uudet välipohjarakenteet ja sisäpinnat tehdään tiiviiksi ja kosteusteknisesti toimiviksi erillisen korjaussuunnitelman mukaan.

2. ja 3. kerroksien välipohjat ovat betonivalettuja massiivilaattoja, jotka eivät vaadi lattioiden pintamateriaalien mahdollisen uusimisen lisäksi muita toimenpiteitä.

Sisäpinnat:

Kellaritilassa olevan mankeli- ja silityshuoneen (008) seinä- ja kattopinnoissa olevan bitumikerroksen pinnalta irtoaa tasoite ja maali. Paremman lopputuloksen kannalta tulisi harkita bitumin korvaavia nykyaikaisia materiaaleja, joilla voidaan saavuttaa myös parempi uuden pintamateriaalin pysyvyys.

2. Asuntola 2

Alapohja:

Rakennuksen perusmuuriin/maanpaineeseen kohdistuva kosteuskuormitus on saatava hallintaan. Asianmukainen korjaus edellyttää kunnollista korjaussuunnittelua ja tarkempia tutkimuksia, joissa selvitetään maaperärakenne sekä pohja- ja pintavesien tason vaihtelun mahdolliset vaikutukset. Rakennuksen salaojitus ja perusmuurin vedeneristys tulee kuitenkin ensisijaisesti saattaa kuntoon.

Ryömintätilan ilmanvaihtoa/tuulettumista on merkittävästi tehostettava.

Vaihtoehto 1.

Ryömintätilan yläpuoliset alapohjan halkeamat, läpiviennit, seinäliittymät ja muut epätiivetykohdat tiivistyskorjataan erillisen korjaussuunnitelman mukaan. Ryömintätilan mikrobivaurioituneet pinnat puhdistetaan ja mikrobivaurioitunut maapohjan maa-aines poistetaan ja korvataan puhtaalla maa-aineksella esim. sepelillä.

Vaihtoehto 2.

Ryömintätilan mikrobivaurioituneet pinnat puhdistetaan ja mikrobivaurioitunut maapohjan maa-aines vaihdetaan. Ryömintätilan yläpuolisen väli-/alapohjan pintalaatta poistetaan ja pintalaatan alapuoliset eristeet (Toja-levy sekä huokoinen kuitulevy) poistetaan. Kantavan laatan yläpinta puhdistetaan ja desinfioidaan sekä halkeamat ja muut epätiivieyskohdat tiivistyskorjataan. Kantavan laatan yläpuoliset eriste- ja pintarakenteet uusitaan ja huolehditaan saumojen ym. läpivientien ja epätiivieyskohtien tiivistämisestä. Kaikki työvaiheet tulee toteuttaa erillisen korjaussuunnitelman mukaan.

Kellarin maanpaineseinät*Vaihtoehto 1:*

Kellaritilojen kuorimuuraus ja mineraalivillakerrokset ja bitumisively poistetaan ja jäävä betonipinta puhdistetaan. Kylmähuoneen varastokomerot sekä seinien lujalevytys on ensin purettava. Puhdistettuun betonipintaan tehdään kosteuseristys tai betoni käsitellään siten, ettei kosteutta pääse uusiin rakenteisiin. Ulkoseiniin on tehtävä tarvittaessa kapillaarikatko injektoimalla, mikäli maaperästä siirtyvää kosteutta ei saada estettyä/vähennettyä muulla tavalla. Uusi sisärakenne erillisen suunnitelman mukaan.

Vaihtoehto 2:

Pintarakenteet (maali, tasoite, rappaus) poistetaan kuorimuuraukseen saakka lattiasta kattoon, jonka jälkeen tiilen pinta puhdistetaan. Kylmähuoneen varastokomerot sekä seinien lujalevytys on purettava. Puhdistuksen jälkeen pinnat uusitaan ja tiivistetään erillisen korjaussuunnitelman mukaan. Suunnitelmassa on huomioitava rakenteen nykyinen kosteustilanne.

Väliseinät:

Ryömintätilan yläpuolella olevan huoneiston (tilat 171-175) levyrakenteiset väliseinät puretaan ja uusitaan. Tiili- tai betonirakenteisten väliseinien alaosat puhdistetaan ja mikäli purkutyön yhteydessä havaitaan pintalaatan läpi meneviä väliseinärakenteita, tulee seinien ja pintalaatan saumat tiivistyskorjata purku- ja puhdistustyön jälkeen.

Käsittelyn jälkeen kaikki lattialiittymät tiivistetään ja pintarakenteet uusitaan erillisen korjaussuunnitelman mukaisesti.

Kaikista korjaustöistä on laadittava erillinen korjaustyöselostus ja tarvittavat piirustukset. Suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita rakenteiden tiiviyyteen ja kosteustekniseen toimintaan. Tilat, joiden materiaaleissa on käytetty asbestipitoisia materiaaleja tulee toteuttaa asbestipurkutyönä. Kohteesta on tehty erillinen haitta-aine kartoitus.

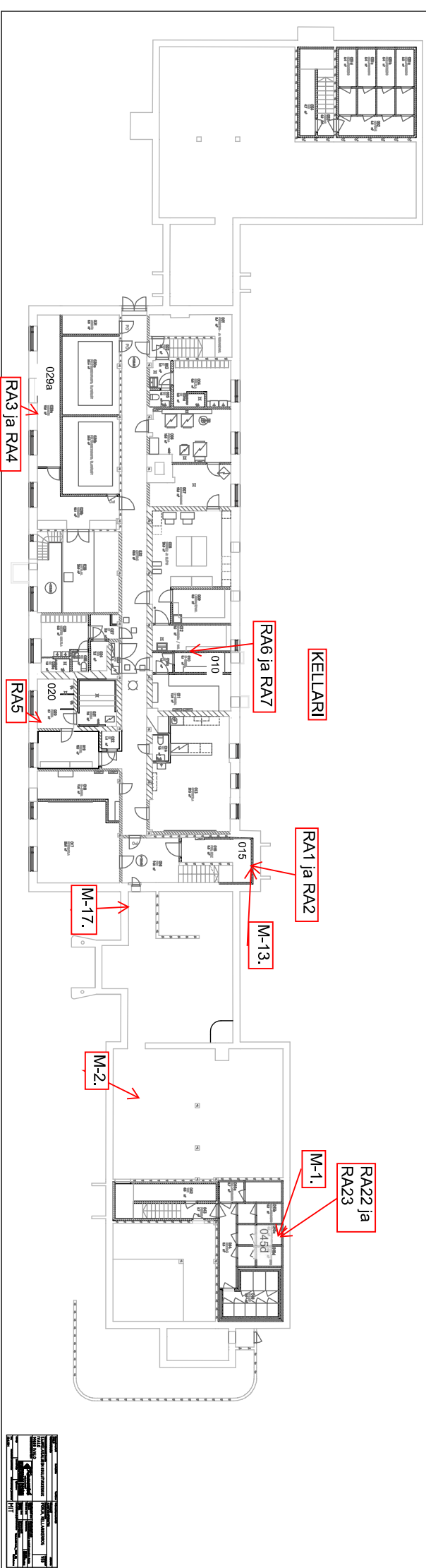
6. LIITTEET

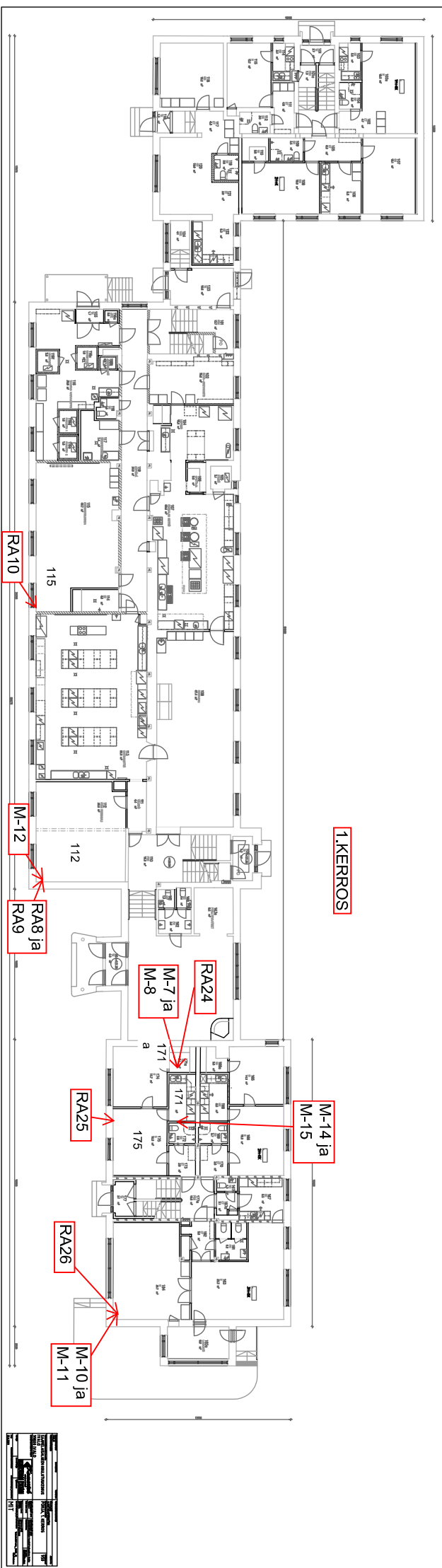
Liite 1	Pohjapiirustus, näytteenottokohdat ja havainnot	1 sivu
Liite 2	Materiaalinäytteiden mikrobianalysit, MIK4615	5 sivua

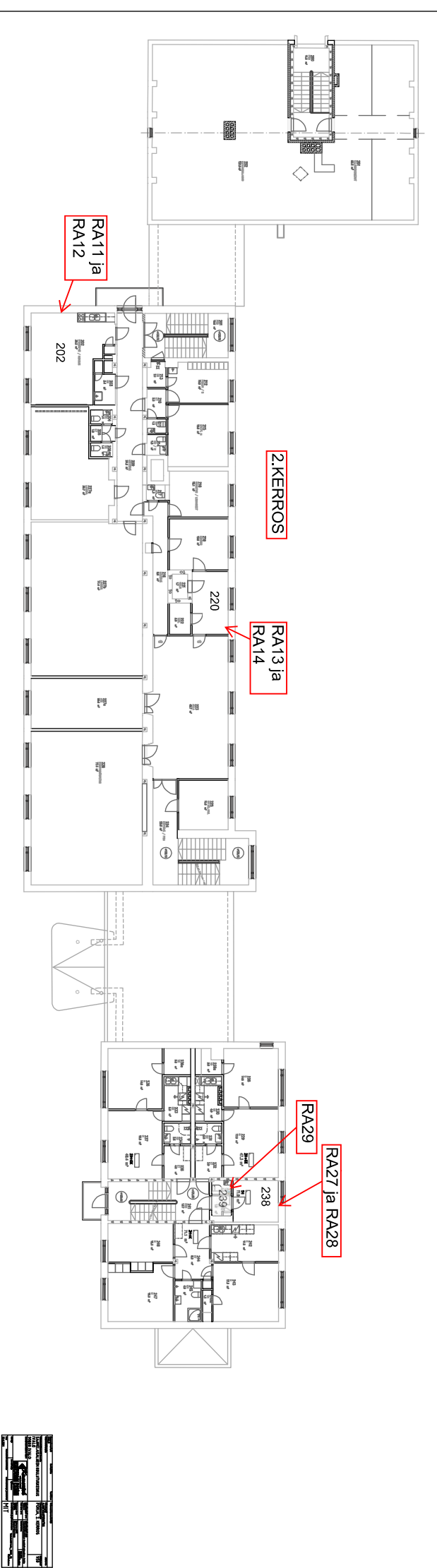
Inspecta Oy

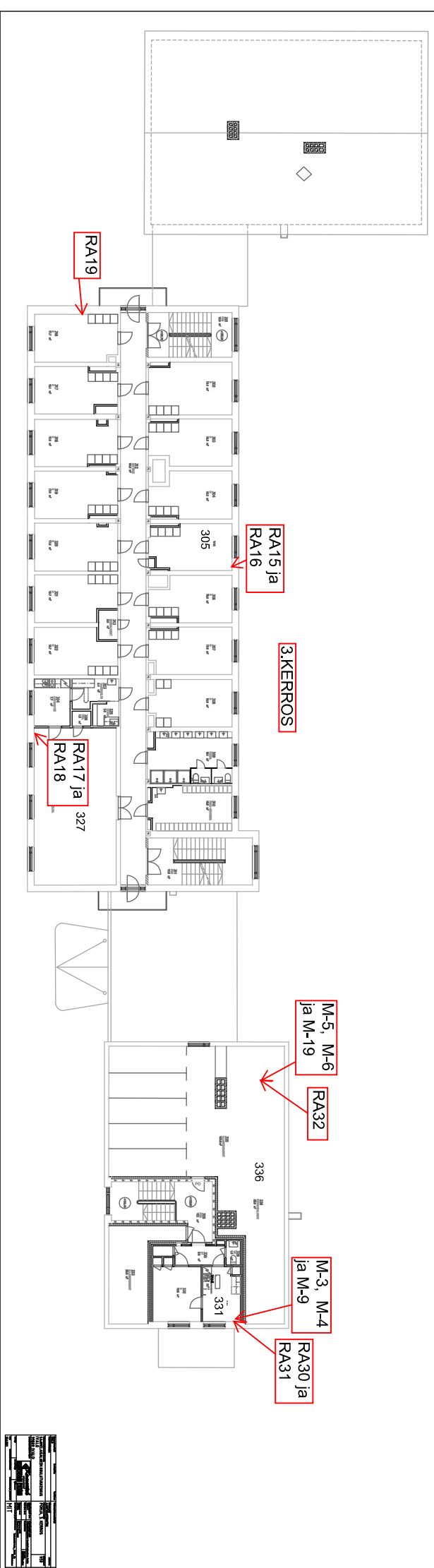

Viljo Lohilahti, Asiantuntija, RI (AMK)

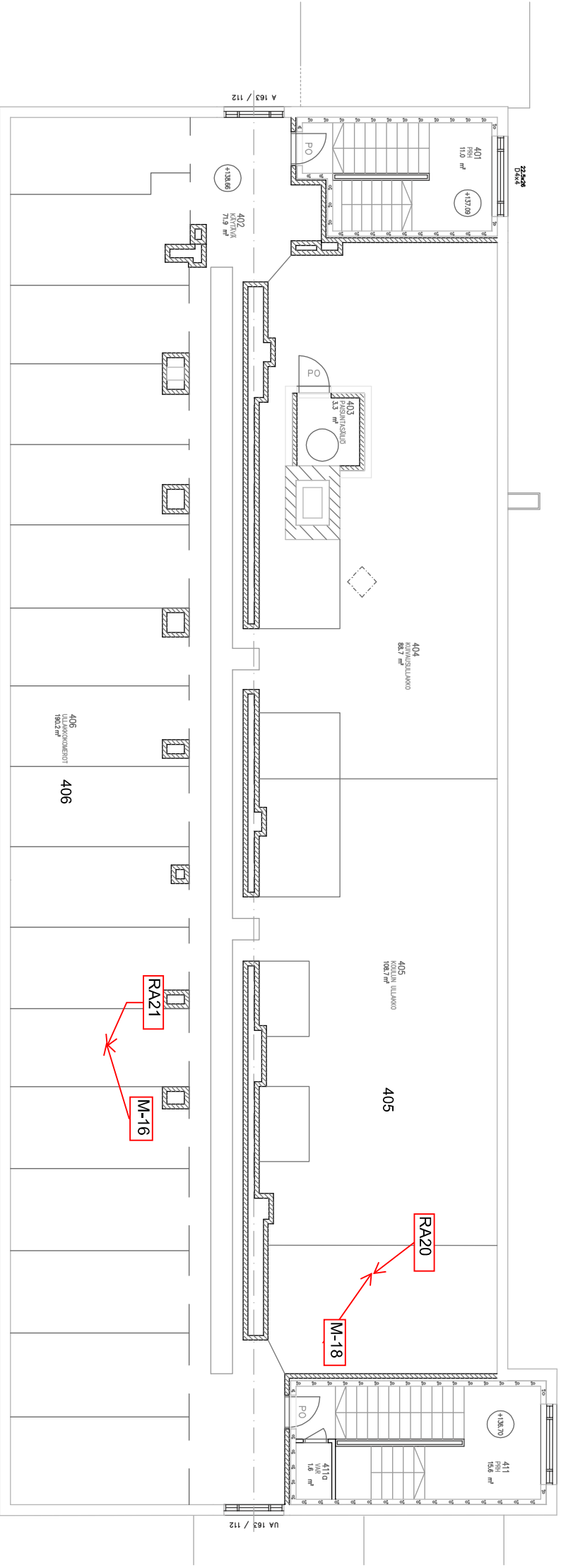

Kalotin Oppimiskeskus-säätiö
 Tauno Vesterinen
 Sairaالات 3 B
 99800 Ivalo

Kohde: Ivalon entinen emäntäkoulu, Jokikuja 10, 99800 Ivalo. Hanke 8840.
Näytteenottaja: Viljo Lohilahti, Inspecta Oy
Näytteenottopäivä: 21.–22.1.2015
Näytteet vastaanotettu: 26.1.2015
Analysointi aloitettu: 26.1.2015

Analyysit

Materiaalinäyte analysoidaan akkreditoidusti Sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistusten mukaista laimennosviljelymenetelmää vasten validoidulla sisäisellä menetelmällä, jossa materiaalia ripotellaan suoraan kasvualustalle. Näytealustat [homeet: 2 % mallasuute- ja dikloran-glyseroli (DG18)- agar, bakteerit: tryptoni-hiivauute-glukoosiagar] pidetään +25 °C:ssa 7-14 vrk ajan, ja mikrobit tunnistetaan pesäkeulkonäön ja valomikroskoopissa havaittujen rakenteiden perusteella. Mikrobimäärät ilmoitetaan muodossa pmy (cfu)/ malja, joka tarkoittaa pesäkkeen muodostavia yksiköitä maljalla. Tulosten tulkinta ei kuulu akkreditoinnin piiriin.

Tulos ilmoitetaan suhteellisella asteikolla.

- ei kasvua
- + niukka kasvu, alle 20 pmy/malja
- ++ kohtalainen kasvu, 20-49 pmy/malja
- +++ runsas kasvu, 50-200 pmy/malja
- ++++ erittäin runsas kasvu, yli 200 pmy/malja

Näytteet

Näyte	Materiaali	Rakennusosa	Tila	Tuloksen tulkinta
M-1	Villa	Ulkoseinä	Asuntola 2. Kellarikomero 045d	Ei viitettä vauriosta ^{*)}
M-2	Kasvusto	Katto	Asuntola 2. Kellarin ryömintätila	Vahva viite vauriosta
M-3	Toja-levy, yläpinta	Lattia	Asuntola 2. Keittiö 331	Ei viitettä vauriosta
M-4	Toja-levy, alapinta	Lattia	Asuntola 2. Keittiö 331	Ei viitettä vauriosta
M-5	Toja-levy, yläpinta	Lattia	Asuntola 2. Kuivatusullakko 336	Heikko viite vauriosta
M-6	Toja-levy, alapinta	Lattia	Asuntola 2. Kuivatusullakko 336	Heikko viite vauriosta
M-7	Halltex	Lattia	Asuntola 2. VH 171a	Heikko viite vauriosta
M-8	Tojalevy	Lattia	Asuntola 2. VH 171a	Vahva viite vauriosta

^{*)} Leviävä homekasvusto voi heikentää tuloksen luotettavuutta

Näyte	Materiaali	Rakennusosa	Tila	Tuloksen tulkinta
M-9	Tervapaperi	Lattia	Asuntola 2. Keittiö 331	Heikko viite vauriosta
M-10	Toja-levy, yläpinta	Lattia	Asuntola 2. Huone 184	Ei viitettä vauriosta
M-11	Toja-levy, alapinta	Lattia	Asuntola 2. Huone 184	Heikko viite vauriosta
M-12	Villa	Lattia	Päärakennus, ruokasali 112	Viite vauriosta
M-13	Villa	US	Päärakennus, telehuone 015	Vahva viite vauriosta
M-14	Kipsilevy	Väliseinä	Asuntola 2. KK 171	Vahva viite vauriosta
M-15	Villa	Väliseinä	Asuntola 2. KK 171	Vahva viite vauriosta
M-16	Toja-levy	Lattia	Päärak. Ullakko 406	Ei viitettä vauriosta
M-17	Toja-levy	US	Päärak. Putkitunneli väpäärak.-asuntola 2	Vahva viite vauriosta
M-18	Toja-levy	Lattia	Päärak. Ullakko 405	Ei viitettä vauriosta
M-19	Tervapaperi	Lattia	Asuntola 2. Kuivatusullakko 336	Viite vauriosta

Tulokset

Näyte	Sieni-itiöt pmy 2 % Mallasuuteagar	Sieni-itiöt pmy DG18-agar	Bakteerit pmy THG-agar
M-1	Yhteensä + ^{#)} <i>Chrysonilia</i> ° + <i>Rhizopus</i> ° + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä + ^{#)} <i>Chrysonilia</i> ° + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä +
M-2	Yhteensä ++ <i>Aspergillus</i> + <i>A. versicolor</i> * ++ <i>Penicillium</i> +	Yhteensä ++ <i>A. versicolor</i> * ++ <i>Cladosporium</i> + <i>Eurotium</i> * 1 + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä +++ aktinobakteerit* +++ muut bakteerit +
M-3	Yhteensä + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä + aktinobakteerit* 2 + muut bakteerit +
M-4	Yhteensä + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä -	Yhteensä + aktinobakteerit* 1 + muut bakteerit +
M-5	Yhteensä + <i>Chrysonilia</i> ° + <i>Penicillium</i> + <i>Phoma</i> * 1 + <i>Rhizopus</i> ° + muut sienet +	Yhteensä ++ <i>Chrysonilia</i> ° + <i>Cladosporium</i> + <i>Eurotium</i> * 1 + <i>Penicillium</i> + <i>Rhizopus</i> ° +	Yhteensä ++++

määritysraja 1 pmy, A = *Aspergillus*, * = kosteusvaurioon viittaava mikrobi, °=mikrobin merkitys toistaiseksi avoin, # = Mikobien (*Chrysonilia*, *Rhizopus*) leviävä kasvutapa on voinut estää muiden lajien kasvua ja esitetty suuruusluokka on arvio kokonaismäärästä

Näyte	Sieni-itiöt pmy 2 % Mallasuuteagar	Sieni-itiöt pmy DG18-agar	Bakteerit pmy THG-agar
M-6	Yhteensä + <i>Geomyces</i> * 1 + <i>Penicillium</i> + <i>Phoma</i> * 8 + hiivat +	Yhteensä + <i>Alternaria</i> + <i>Penicillium</i> + hiivat + steriilit sienet +	Yhteensä +++
M-7	Yhteensä + <i>A. sydowii</i> * 2 + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä + <i>Eurotium</i> * 2 + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä + aktinobakteerit* 6 + muut bakteerit +
M-8	Yhteensä + <i>A. sydowii</i> * 1 + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä + <i>A. sydowii</i> * 1 + <i>Eurotium</i> * 1 + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä +++ aktinobakteerit* +++ muut bakteerit -
M-9	Yhteensä + <i>Chrysonilia</i> ° + <i>Penicillium</i> + <i>Ulocladium</i> * 1 +	Yhteensä + <i>Aspergillus</i> + <i>Chrysonilia</i> ° + <i>Eurotium</i> * 1 + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä + aktinobakteerit* 10 + muut bakteerit +
M-10	Yhteensä + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä + <i>Aspergillus</i> + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä +
M-11	Yhteensä + <i>Aspergillus</i> + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä + <i>Aspergillus</i> + <i>Eurotium</i> * 1 + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä + aktinobakteerit* 8 + muut bakteerit +
M-12	Yhteensä +++ <i>Aspergillus</i> + <i>Penicillium</i> ++ <i>Rhizopus</i> ° + <i>Scopulariopsis</i> * 2 +	Yhteensä ++ <i>Aspergillus</i> + <i>Cladosporium</i> + <i>Eurotium</i> * 4 + <i>Paecilomyces</i> * 1 + <i>Penicillium</i> ++ steriilit sienet +	Yhteensä ++ aktinobakteerit* 11 + muut bakteerit +
M-13	Yhteensä +++ <i>Penicillium</i> + <i>Phoma</i> * 1 + muut sienet +++	Yhteensä + <i>Chrysonilia</i> ° + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä +++ aktinobakteerit* +++ muut bakteerit +
M-14	Yhteensä + <i>Mucor</i> ° +	Yhteensä +++ <i>A. niger</i> ° + <i>Mucor</i> ° + <i>Penicillium</i> +++	Yhteensä ++++ aktinobakteerit* +++ muut bakteerit ++++
M-15	Yhteensä ++++ <i>Mucor</i> ° + <i>Penicillium</i> ++++	Yhteensä ++++ <i>Penicillium</i> ++++	Yhteensä ++ aktinobakteerit* 17 + muut bakteerit ++
M-16	Yhteensä + <i>A. fumigatus</i> * 1 + <i>Alternaria</i> + <i>Cladosporium</i> + <i>Penicillium</i> + <i>Phoma</i> * 1 + steriilit sienet +	Yhteensä + <i>Aspergillus</i> + <i>Cladosporium</i> + <i>Penicillium</i> +	Yhteensä +

määritysraja 1 pmy, A = *Aspergillus*, * = kosteusvaurioon viittaava mikrobi, °=mikrobin merkitys toistaiseksi avoin

Näyte	Sieni-itiöt pmy 2 % Mallasuuteagar	Sieni-itiöt pmy DG18-agar	Bakteerit pmy THG-agar
M-17	Yhteensä +++ <i>A. versicolor</i> * +++ <i>Cladosporium</i> + <i>Penicillium</i> + muut sienet +	Yhteensä +++ <i>A. versicolor</i> * ++ <i>Cladosporium</i> + <i>Penicillium</i> ++	Yhteensä +++ aktinobakteerit* +++ muut bakteerit +
M-18	Yhteensä + <i>A. versicolor</i> * 1 + <i>Cladosporium</i> + <i>Penicillium</i> + steriilit sienet +	Yhteensä + <i>Cladosporium</i> + <i>Penicillium</i> + steriilit sienet +	Yhteensä +
M-19	Yhteensä ++ <i>Aspergillus</i> + <i>Mucor</i> ° + <i>Penicillium</i> ++	Yhteensä ++ <i>Eurotium</i> * 1 + <i>Mucor</i> ° + <i>Penicillium</i> ++	Yhteensä ++ aktinobakteerit* 9 + muut bakteerit +

määritysraja 1 pmy, A = *Aspergillus*, * = kosteusvaurioon viittaava mikrobi, °=mikrobin merkitys toistaiseksi avoin

Inspecta KiraLab

Paula Kurola

Laboratoriopäällikkö, FT

Mikrobitutkimukset

040 769 2011

LIITE: Materiaalinäytteiden tulosten arviointi
1. TULOSTEN TULKINTA

Rakennusmateriaalin mikrobialyysin tulos viittaa materiaalin kostumiseen ja vaurioitumiseen, jos näytteen sieni-itiöiden pitoisuus on runsas (+++/++++) tai näytteessä esiintyy kosteusvaurioon viittaavia mikrobeja (Taulukko 1). Yksittäisten kosteusvauriomikrobien esiintyminen näytteessä on normaalia. Näytteen erittäin runsas bakteeripitoisuus voi viitata materiaalin kostumiseen, mutta pelkästään sen perusteella ei yleensä tehdä päätöksiä korjaustoimenpiteistä.

Suoraviljelymenetelmän runsas sieni-itiöpitoisuus (+++/++++) vastaa Asumisterveysohjeen (Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2003:1) tulkintaohjeen sieni-itiöpitoisuutta 10 000 pmy/g.

Mikrobikasvustot ovat yleensä epätasaisesti jakautuneita, joten yksi näyte antaa tiedon vain kyseisen näytteenottoaikan mikrobimäärästä ja -lajistosta. Näytetuloksesta ei voida vetää suoraa johtopäätöstä tilojen sisäilmaongelmaan tai käyttäjien oireisiin. Tulosten merkitys sisäilmaongelmien kannalta arvioituna riippuu tiloissa vietettävästä ajasta, ilmanvaihdon toimivuudesta, vaurioituneen pinta-alan laajuudesta sekä siitä, missä määrin mikrobien itiöt ja niiden aineenvaihduntatuotteet kulkeutuvat sisäilmaan rakenteiden kautta.

Taulukko 1. Esimerkkejä mikrobilajeista (Työterveyslaitoksen ympäristömikrobiologian laboratorion listaus, 2008).

Kosteusvaurioon viittaavia, mahdollisesti toksiineja tuottavia mikrobeja	<i>Acremonium</i> , <i>A. fumigatus</i> , <i>A. ochraceus</i> , <i>A. versicolor</i> , <i>Chaetomium</i> , <i>Fusarium</i> , <i>Paecilomyces</i> , <i>Stachybotrys</i> , <i>Trichoderma</i> , aktinobakteerit (<i>Streptomyces</i>)
Kosteusvaurioon viittaavia mikrobeja	<i>A. restricti</i> , <i>Geomyces</i> , <i>Eurotium</i> , <i>Oidiodendron</i> , <i>Phialophora</i> , <i>Phoma</i> , <i>Scopulariopsis</i> , <i>Tritirachium</i> , <i>Ulocladium</i> , <i>Wallemia</i>
Merkitys avoin	<i>Absidia</i> , <i>A. flavus</i> , <i>A. niger</i> , <i>A. ustus</i> , <i>Aureobasidium</i> , <i>Botrytis</i> , <i>Chrysomilia</i> , <i>Mucor</i> , <i>Rhizopus</i> , punaiset hiivat
Tavanomaisia mikrobeja	<i>Alternaria</i> , <i>Aspergillus</i> , <i>Beauveria</i> , <i>Cladosporium</i> , <i>Geotrichum</i> , <i>Penicillium</i> , hiivat, steriilit sienet, muut sienet

2. KIRJALLISUUS

Hänninen M., Kirsi M., Lindroos O., Rautiala S. ja Reiman M. (2014). Rakennusmateriaalinäytteen mikrobimääritys suoraviljelymenetelmällä. Sisäilmastoseminaari 2014, SIY raportti 32. ss. 359-362.

Reiman M., Haatainen S., Kallunki H., Kujanpää L., Laitinen S., ja Rautiala S. (1999). Laimennossarja- ja suoraviljelymenetelmien käyttö rakennusmateriaalinäytteiden mikrobipitoisuuksien ja mikrobiston määrittämisessä. Sisäilmastoseminaari 1999, SIY raportti 13. ss. 337-342.

Reiman M. & Kujanpää L. (2005). Suoraviljelymenetelmän käytettävyys materiaalinäytteiden mikrobiutkimuksissa. Sisäilmastoseminaari 2005, SIY raportti 23. ss. 255-258

Sosiaali- ja terveysministeriö (2003). Asumisterveysohje. Asuntojen ja muiden oleskelutilojen fysikaaliset, kemialliset ja mikrobiologiset tekijät. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2003:1. ISBN 952-00-1301-6.

Ympäristö- ja Terveys -lehti (2009) Asumisterveysopas. Sosiaali- ja terveysministeriön Asumisterveysohjeen (STM:n oppaita 2003:1) soveltamisopas. ISBN 978-952-9637-38-6.